

SL

SL

SL

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 14.12.2010
COM(2010) 790 konč.

2010/0384 (NLE)

Predlog

SKLEP SVETA

o odobritvi okrepljenega sodelovanja na področju uvedbe enotnega patentnega varstva

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. UVOD

Komisija je 1. avgusta 2000 sprejela predlog Uredbe Sveta o patentu Skupnosti¹. Predlagala je uvedbo enotnega patenta Skupnosti, pri čemer bi ta obstajal skupaj z nacionalnimi patenti, ki jih podelijo nacionalni patentni uradi držav članic, in evropskimi patenti, ki jih podeli Evropski patentni urad (EPO) v skladu z Evropsko patentno konvencijo (EPK). Ker je bil z EPK v sedemdesetih letih 20. stoletja v Evropi že vzpostavljen dobro delujoč centraliziran sistem podeljevanja patentov, je bilo predvideno, da bi tudi patent Skupnosti podeljeval EPO. Uporabniki patentnega sistema bi prosto izbirali vrsto patentnega varstva, ki najbolj ustreza njihovim potrebam.

Cilj predloga Komisije je bila uvedba patenta Skupnosti, ki bi bil privlačen za uporabnike patentnega sistema v Evropi, pri čemer se je zlasti predlagala poenostavljena in stroškovno učinkovita ureditev prevajanja. Komisija je zlasti predlagala, da bi patent Skupnosti začel veljati v celotni Uniji, potem ko bi EPO podelil patent v enem od svojih uradnih jezikov (v angleščini, francoščini ali nemščini) in ga v tem jeziku objavil skupaj s prevodom zahtevkov v ostala dva uradna jezika EPO.

O predlogu se je temeljito razpravljalo na zasedanjih Sveta, vendar potrebno soglasje ni bilo doseženo. Zaradi različnih vidikov osnutka patenta Skupnosti, „zlasti jezikovnih ureditev“, je bilo 26. novembra 2001 sklenjeno, da „kljub prizadevanju na tem zasedanju Sveta ni bilo mogoče doseči soglasja“². Belgijsko predsedstvo je 20. decembra 2001 predlagalo kompromisno rešitev za ureditev prevajanja, vendar države članice tudi glede tega niso dosegle soglasja³.

Svet je 3. marca 2003 sprejel skupen politični pristop o patentu Skupnosti. V skladu s tem pristopom bi imetniki patenta morali zagotoviti prevode zahtevkov v vse uradne jezike držav članic⁴. Takšna ureditev bi bila v primerjavi s prvotnim predlogom Komisije za imetnike patentov bistveno dražja in bi povzročila praktične težave pri zagotavljanju številnih prevodov v omejenem časovnem obdobju. Zato so jo vsi uporabniki patentnega sistema zavrnil kot predrago in preveč tvegano.

Nato je Svet 28. novembra 2003⁵ in 11. marca 2004⁶ sklenil, da zaradi vprašanja ureditve prevajanja ni mogoče doseči političnega soglasja o predlagani Uredbi Sveta o patentu Skupnosti ne glede na prejšnje skupne politične pristope iz marca 2003.

¹ Predlog Uredbe Sveta o patentu Skupnosti – COM(2000) 412, 1.8.2000.

² Sporočilo za javnost z 2 389. zasedanja Sveta „Notranji trg, potrošniške zadeve in turizem“, 14400/01, 26.11.2001.

³ Sporočilo za javnost z 2 403. zasedanja Sveta „Notranji trg, potrošniške zadeve in turizem“, 15489/01, 20.12.2001.

⁴ Skupni politični pristop, točka 2.3: „prijavitelj mora za podelitev patenta predložiti prevod vseh zahtevkov v vse uradne jezike Skupnosti, razen če se država članica odpove prevodu v svoj uradni jezik. Prevod je treba vložiti pri EPO, pri čemer stroške krije prijavitelj,“ glej dokument Sveta 6874/03.

⁵ Sporočilo za javnost z 2 547. zasedanja Sveta „Konkurenčnost (Notranji trg, industrija in raziskave)“, 15141/03, 26–27.11.2003.

⁶ Sporočilo za javnost z 2 570. zasedanja Sveta „Konkurenčnost (Notranji trg, industrija in raziskave)“, 6648/04, 11.3.2004.

V Svetu so bile razprave obnovljene po tem, ko je Komisija aprila 2007 sprejela sporočilo „Izboljšanje patentnega sistema v Evropi“⁷. V njem je potrdila zavezanost k uvedbi patenta Skupnosti. Prav tako je ponudila, da skupaj z državami članicami preuči pristop k ureditvi prevajanja, ki bi zmanjšal stroške prevajanja in hkrati olajšal razširjanje patentnih informacij v vseh uradnih jezikih Unije. Komisija je navedla, da je treba preučiti zlasti projekte strojnega prevajanja, ki se izvajajo.

Te zamisli so bile skupaj z državami članicami najprej preučene med slovenskim predsedovanjem leta 2008⁸. Predsedstvo je 23. maja 2008 predstavilo revidirani predlog Uredbe o patentu Skupnosti⁹ na podlagi prvotnih poenostavljenih ureditev prevajanja, kot jih je leta 2000 predlagala Komisija, skupaj z nekaterimi novimi elementi. Vsak prijavitelj bi lahko tako prijavil patent Skupnosti v katerem koli uradnem jeziku Unije. Stroški prevajanja te prijave v enega od treh jezikov EPO bi se prijaviteljem iz držav članic, katerih jezik ni eden od jezikov EPO, povrnili iz sistema. S sistemom strojnih prevodov bi se zagotovilo prevajanje patentov EU in njihovih prijav v vse uradne jezike Unije za namene patentnih informacij, pri čemer ti prevodi nimajo pravnega učinka. Prevod patenta EU v celoti bi se zahteval le v primeru spora. O teh predlogih je temeljito razpravljala delovna skupina Sveta za intelektualno lastnino (patenti) v času zaporednih predsedstev leta 2008 in 2009.

Svet je decembra 2009 sprejel sklepe o „Izboljšanju patentnega sistema v Evropi“¹⁰ in splošni pristop k predlogu Uredbe o patentu EU¹¹ (sprememba patenta „Skupnosti“ v patent „EU“ zaradi začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe 1. decembra 2009). Kljub temu ureditev prevajanja za patent EU ni bila vključena v sklepe Sveta zaradi spremembe pravne podlage za uvedbo patenta EU v skladu z Lizbonsko pogodbo.

V skladu s členom 118(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) se lahko patent EU kot evropski naziv intelektualne lastnine uvede po rednem zakonodajnem postopku. Vendar je v skladu s členom 118(2) PDEU za vzpostavitev jezikovnih ureditev teh nazivov še vedno potreben poseben zakonodajni postopek s soglasjem v Svetu.

Na tej podlagi je Komisija 30. junija 2010 sprejela predlog Uredbe Sveta o ureditvi prevajanja za patent Evropske unije¹². Predlogu je bila priložena ocena učinka, v kateri so bile preučene različne možnosti za mogočo ureditev prevajanja. Po temeljiti analizi je Komisija sklenila, da je najboljša možnost še vedno ureditev prevajanja, kot je določena v revidiranem predlogu Uredbe o patentu Skupnosti z dne 23. maja 2008¹³. Ta jezikovna ureditev je enostavnejša in stroškovno učinkovita. Uporabnikom omogoča največje prihranke pri stroških in zagotavlja pravno varnost. Ta ureditev temelji tudi na dobro delujočem sistemu EPO in prijaviteljem omogoča kar največjo prilagodljivost.

O predlogu je razpravljala delovna skupina Sveta za intelektualno lastnino (patenti) 14. julija, 28. julija in 7.–8. septembra 2010. Na prvem zasedanju delovne skupine se je pokazalo, da je imelo več delegacij pomembne pomisleke glede predloga. Nekatere delegacije so jasno

⁷ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – COM(2007) 165.

⁸ Dokumenta Sveta 6985/08 in 8928/08.

⁹ Dokument Sveta 9465/08.

¹⁰ Dokument Sveta 17229/09.

¹¹ Dokument Sveta 16113/09 Add 1.

¹² Predlog Uredbe Sveta o ureditvi prevajanja za patent Evropske unije – COM(2010) 350 z dne 30. junija 2010.

¹³ Dokument Sveta 9465/08.

izrazile, da kompromisna rešitev ni mogoča. Ena delegacija je predstavila nadomestni predlog¹⁴, ki so ga druge delegacije slabo podprle.

Belgijsko predsedstvo si je kljub temu kar najbolj prizadevalo, da bi se doseglo soglasje o ureditvi prevajanja za patent EU. Neformalni Svet za konkurenčnost je 29. septembra 2010 prvič izmenjal stališča glede predloga Komisije, pri čemer so se obravnavali mogoči elementi za kompromisno rešitev, ki jo je predlagalo predsedstvo. Čeprav je velika večina držav članic predlog Komisije in elemente za kompromisno rešitev podprla, jim je več delegacij ostro nasprotovalo. Predsedstvo je 6. oktobra 2010 predlagalo, naj Svet sprejme osnutek politične usmeritve¹⁵, ki je vključeval elemente za kompromisno rešitev. Kompromisna rešitev je temeljila na predlogu Komisije in upoštevala elemente iz nadomestnega predloga.

Svet 11. oktobra 2010 ni uspel doseči sporazuma o ureditvi prevajanja na podlagi osnutka politične usmeritve. Predsedstvo kljub temu ni nehalo iskati rešitve, ki bi bila sprejemljiva za vse države članice. Na podlagi dvostranskih razprav z delegacijami je 8. novembra 2010¹⁶ predlagalo drugi niz elementov za kompromisno rešitev. Dodatni elementi za kompromisno rešitev so bili osnutku politične usmeritve dodani 9. novembra 2010¹⁷.

Osnutek politične usmeritve je bila edina točka dnevnega reda izrednega zasedanja Sveta za konkurenčnost, ki ga je predsedstvo sklicalo 10. novembra 2010. Kljub prizadevanju predsedstva in kompromisom mnogih delegacij več držav članic ni moglo sprejeti predlagane končne kompromisne rešitve, zato soglasje ni bilo doseženo.

Več držav članic je med zasedanjem Sveta 11. oktobra 2010 navedlo, da so pripravljene razmisliti o možnosti vzpostavitve enotnega patenta v okviru okrepljenega sodelovanja, če Svet ne bo dosegel sporazuma pred koncem leta 2010. Ta namera je bila potrjena 9. novembra 2010, ko je pet delegacij Komisiji poslalo dopis, v katerem so navedle, da bodo evropske družbe jasno prikrajšane za enotno patentno pravico EU v bližnji prihodnosti, če se pogajanja o ustrezni ureditvi prevajanja za patent EU na zasedanju Sveta 10. novembra 2010 ne bodo nadaljevala. Te države članice so zahtevale, da Komisija preuči izvedljivost predloga o okrepljenem sodelovanju na tem področju, če ji bodo v bližnji prihodnosti predloženi zahtevki za predlaganje takšnega sodelovanja. Na zasedanju Sveta za konkurenčnost 25. novembra 2010 je več držav članic izrazilo svoje zanimanje za nadaljevanje na področju okrepljenega sodelovanja, medtem ko so druge države članice temu nasprotovale.

Na zasedanju Sveta za konkurenčnost 10. novembra 2010 je bilo navedeno, da soglasje glede nadaljevanja predloga Uredbe Sveta o ureditvi prevajanja za patent EU¹⁸ ni bilo doseženo. Na zasedanju Sveta za konkurenčnost 10. decembra 2010 je bilo potrjeno, da obstajajo nepremagljive težave, zaradi katerih je odločitev, za katero je potrebno soglasje, nemogoča zdaj in v bližnji prihodnosti. To pomeni, da se cilji predlaganih uredb za vzpostavitev enotnega patentnega varstva v celotni Evropski uniji ne morejo doseči v razumnem roku z izvajanjem ustreznih določb pogodb.

¹⁴ Dokument Sveta 13031/10.

¹⁵ Dokument Sveta 14377/10.

¹⁶ Dokument Sveta 15395/10.

¹⁷ Dokument Sveta 15395/10 ADD 1.

¹⁸ Sporočilo za javnost glede izrednega zasedanja Sveta „Konkurenčnost (Notranji trg, industrija, raziskave in prostor)“, 16041/10, 10.11.2010.

Dvanajst držav članic (Danska, Estonija, Finska, Francija, Nemčija, Litva, Luksemburg, Nizozemska, Poljska, Slovenija, Švedska in Združeno kraljestvo) je na Komisijo naslovilo formalno zahtevo, da želijo vzpostaviti okrepljeno medsebojno sodelovanje na področju uvedbe enotnega patentnega varstva ter da naj Komisija v ta namen Svetu predloži predlog.

Ta predlog je odgovor Komisije na te zahteve.

2. PRAVNA PODLAGA ZA OKREPLJENO SODELOVANJE

Okrepljeno sodelovanje urejajo člen 20 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in členi 326 do 334 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Ta predlog Komisije za Sklep Sveta o odobritvi okrepljenega sodelovanja na področju uvedbe enotnega patentnega varstva temelji na členu 329(1) PDEU.

3. UKREPI ZA IZVAJANJE OKREPLJENEGA SODELOVANJA

Predlog Komisije za sklep Sveta obravnava odobritev okrepljenega sodelovanja na področju uvedbe enotnega patentnega varstva. Predlogi posebnih ukrepov za izvajanje okrepljenega sodelovanja bodo predloženi, ko bo Svet okrepljeno sodelovanje odobril.

Kljub temu je ustrezno poudariti nekatere ključne elemente predvidenih izvedbenih ukrepov. Ker uvedba enotnega patentnega varstva ni mogoča brez sporazuma o veljavni ureditvi prevajanja, morajo biti del predvidenih izvedbenih ukrepov materialne določbe, ki veljajo za enoten patent (člen 118(1) PDEU), in ureditev prevajanja (člen 118(2) PDEU).

Predvideni izvedbeni ukrepi morajo zato vključevati naslednje elemente:

- (1) predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi enotnega patentnega varstva. Ta predlog bi lahko temeljil na besedilu (splošni pristop), dogovorjenem v Svetu 4. decembra 2009¹⁹, in tudi na nekaterih elementih osnutka politične usmeritve, ki ga je predlagalo belgijsko predsedstvo, zlasti:
 - enotno patentno varstvo mora biti za uporabnike patentnega sistema neobvezno in mora obstajati skupaj z nacionalnimi in evropskimi patenti. Enotni patent mora biti posebna kategorija evropskega patenta, ki ga podeli Evropski patentni urad, pri čemer imenuje države članice, vključene v okrepljeno sodelovanje na enotni podlagi;
 - zato bi za enotne patente in vse druge evropske patente veljal enotni postopek v skladu z EPK. Prijavitelji bi lahko do podelitve patenta izbirali med (i) evropskim patentom, veljavnim na ozemljih sodelujočih držav članic, na katerih bi ta patent imel enoten značaj, (ii) evropskim patentom, veljavnim na ozemljih sodelujočih držav članic, na katerih bi ta patent imel enoten značaj, in tudi v imenovanih izbranih drugih državah pogodbenicah EPK, ali (iii) evropskim patentom, ki označuje le izbrane države pogodbenice EPK;

¹⁹ Dokument Sveta 16113/09.

- enotni patent mora biti avtonomen in zagotavljati enakovredno varstvo na celotnem ozemlju sodelujočih držav članic. Lahko se podeli, prenese, razveljavi ali zapade le na tem ozemlju kot celoti;
- (2) predlog Uredbe Sveta o ureditvi prevajanja za enoten patent. Ta predlog bi zajemal glavne elemente predloga Komisije za Uredbo Sveta o ureditvi prevajanja za patent EU²⁰ in tudi nekatere elemente osnutka politične usmeritve, ki ga je predlagalo belgijsko predsedstvo, zlasti:
- predvideva se, da bo specifikacijo za enotni patent EPO objavil v skladu s členom 14(6) EPK. Brez poseganja v katero koli ureditev prevajanja, ki se šteje za potrebno, se dodatni prevodi ne bodo zahtevali. Vsaka dodatna zahteva glede prevajanja v okviru ureditve prevajanja bi morala biti sorazmerna in zgolj začasna ter ne bi imela pravne vrednosti, s čimer bi se uporabnikom patentnega sistema zagotovila pravna varnost. V vsakem primeru bi se ureditev prevajanja zaključila, ko bodo na voljo visokokakovostni strojni prevodi, katerih kakovost se bo objektivno ocenila;
 - prevodi ne smejo imeti pravne vrednosti, s čimer se uporabnikom patentnega sistema zagotovi pravna varnost;
 - v primeru spora v zvezi z enotnim patentom mora imetnik patenta na svoje stroške predložiti celoten ročni prevod specifikacije za patent:
 - (a) v uradni jezik države članice, v kateri se je zgodila domnevna kršitev ali v kateri prebiva domnevni kršitelj (po izbiri domnevnega kršitelja), in
 - (b) v jezik postopka sodišča, ki obravnava spor (na zahtevo sodišča);
 - poleg tega, kar trenutno velja za druge evropske patente, vključno s finančno in tehnično pomočjo za pripravo navedenih prevodov, je treba vzpostaviti sistem za nadomestila stroškov prevajanja patentnih prijav, predloženih v uradnem jeziku Unije, v uradni jezik EPO na začetku postopka za prijavitelje iz držav članic, katerih uradni jezik ni eden od uradnih jezikov EPO.

4. OCENA PRAVNIH POGOJEV ZA OKREPLJENO SODELOVANJE

4.1 Sklep o odobritvi kot zadnje sredstvo in vključitev najmanj devetih držav članic

V skladu s členom 20(2) PEU lahko Svet sprejme sklep, s katerim odobri okrepljeno sodelovanje le kot zadnje sredstvo, če ugotovi, da Unija kot celota ne more doseči ciljev takega sodelovanja v razumnem roku, in če je v sodelovanje vključeno najmanj devet držav članic.

Na zasedanju Sveta za konkurenčnost 10. novembra 2010 je bilo navedeno, da soglasje glede nadaljevanja predloga Uredbe Sveta o ureditvi prevajanja za patent EU²¹ ni bilo doseženo. Na

²⁰ COM(2010) 350.

²¹ Sporočilo za javnost izrednega Sveta „Konkurenčnost (Notranji trg, industrija, raziskave in prostor)“, 16041/10, 10.11.2010.

zasedanju Sveta 10. decembra 2010 so bile potrjene nepremagljive težave, zaradi katerih je bila odločitev, za katero je potrebno soglasje, takrat in v bližnji prihodnosti nemogoča.

Ker je ureditev prevajanja potrebna za uvedbo enotnega patentnega varstva, je bilo ugotovljeno, da ciljev Uredbe o patentu EU z izvajanjem ustreznih določb pogodb ni mogoče doseči v razumnem roku. Kar pomeni, da ni mogoče najti nobene druge rešitve za uvedbo enotnega patentnega varstva v Uniji kot celoti, zaradi česar je okrepljeno sodelovanje zadnje sredstvo.

Komisija je prejela zahtevke dvanajstih držav članic, v katerih so navedle, da želijo vzpostaviti okrepljeno medsebojno sodelovanje na področju uvedbe enotnega patentnega varstva. Te države članice so svoje zahteve potrdile na zasedanju Sveta za konkurenčnost 10. decembra 2010.

4.2 Področje iz Pogodbe

V členu 329(1) PDEU je določeno, da se lahko okrepljeno sodelovanje vzpostavi „na enem od področij iz Pogodb“. Oblikovanje ukrepov za uvedbo evropskih pravic intelektualne lastnine je izrecno navedena v členu 118 PDEU. Uvedba enotnega patentnega varstva je dovolj enotno in strukturirano vprašanje, da se lahko šteje za dobro opredeljeno področje v smislu pogodb, na katerem je mogoče vzpostaviti okrepljeno sodelovanje.

V členu 20(1) PDEU je določeno, da se lahko okrepljeno sodelovanje vzpostavi le „na področjih, ki niso v izključni pristojnosti Unije“. Enotno patentno varstvo ni vključeno na seznam izključnih pristojnosti iz člena 3(1) PDEU. Pravna podlaga za zakonsko urejanje področja pravic intelektualne lastnine (člen 118 PDEU) spada v poglavje približevanja zakonodaje ter se posebej sklicuje na vzpostavitev in delovanje notranjega trga, kar je ena od deljenih pristojnosti Unije (člen 4 PDEU). Zato uvedba enotnega patentnega varstva skupaj z veljavno ureditvijo prevajanja spada med področja, ki niso v izključni pristojnosti Unije. Čeprav lahko enotno patentno varstvo v Uniji vzpostavi le Unija, to ne pomeni, da je vzpostavitev takega enotnega patentnega varstva predmet njene izključne pristojnosti. Pri vsaki nasprotni trditvi gre za zamenjavo pojmov prenosa pristojnosti (ki je v tem primeru pristojnost za vzpostavitev ukrepov za uvedbo evropskih pravic intelektualne lastnine, da se v Uniji zagotovi enotno varstvo) in načina, na katerega Unija to pristojnost izvaja.

4.3 Uresničevanje ciljev Unije, zaščita njenih interesov in krepitev njenega procesa vključevanja

4.3.1 Uresničevanje ciljev Unije

Za področje patentov sta pomembna zlasti dva cilja Unije, kot sta določena v členu 3(3) PEU:

- vzpostavitev notranjega trga ter
- spodbujanje znanstvenega in tehnološkega napredka.

Vzpostavitev notranjega trga

Notranji trg zajema območje brez notranjih meja, na katerem mora biti zagotovljen zlasti prost pretok blaga (člen 26(2) PDEU). Zato mora Unija sprejeti ukrepe, katerih cilj je zagotavljanje delovanja notranjega trga (člen 26(1) PDEU). Eden takšnih ukrepov je uvedba

„evropskih pravic intelektualne lastnine“. V členu 118(1) PDEU je izrecno navedeno, da se takšne pravice uvedejo „pri vzpostavitvi ali delovanju notranjega trga“.

Sedanji nacionalni patentni sistemi držav članic in evropski patentni sistem povzročajo razdrobljenost sistema za patentno varstvo v Evropi. Glavni razlog je, da nacionalni in evropski patenti zagotavljajo ozemeljsko omejeno varstvo, ki ne pokriva enotno celotnega notranjega trga, ker je:

- varstvo, dodeljeno z nacionalnim patentom, omejeno na ozemlje države članice, v kateri je bil patent podeljen;
- ozemeljsko območje uporabe evropskega patenta odvisno od odločitve imetnika patenta o potrditvi evropskega patenta v eni ali več držav članic, v katerih ima patent učinek nacionalnega patenta (kar vključuje upravo nacionalnih patentnih uradov in uveljavljanje pred nacionalnimi sodišči).

Obstaja več dokazov, da imetniki patentov v praksi trenutno uveljavljajo patentno varstvo za svoje izume le v nekaj državah članicah²². Zdi se, da imetniki patentnega varstva ne uveljavljajo na velikih območjih v Uniji zaradi velikih stroškov in zapletenih postopkov, ki so posledica stroškov prevajanja, obveznosti potrjevanja, uradnih pristojbin (pristojbina za objavo in vsakoletno podaljšanje) ter zahtev glede strokovnega zastopanja (glej oddelek 5.2.2. spodaj).

Uvedba enotnega patenta za skupino držav članic bi pomenila boljše raven patentnega varstva na podlagi oblikovanja naziva, ki podeljuje enotno varstvo na ozemljih sodelujočih držav članic. Na ozemljih teh držav članic bi uporabniki evropskega patentnega sistema imeli dostop do patenta, ki zagotavlja enotno patentno varstvo ter odpravlja stroške in zapletene postopke. Enotni patent bi tako spodbudil cilj Unije, da se zagotovi delovanje notranjega trga, čeprav bi sodelovalo le omejeno število držav članic.

V državah članicah, ki se odločijo, da se ne bodo vključile v okrepljeno sodelovanje, to ne bo vplivalo na pravni okvir glede patentov. To pomeni, da bi morali izumitelji, ki uveljavljajo patentno varstvo v nesodelujočih državah članicah, potrditi evropski patent za zadevna ozemlja skupaj, zaradi česar bi nastali stroški prevajanja in drugi transakcijski stroški. Evropski patent bi bil za ozemlja sodelujočih držav članic enoten, pri čemer bi se lahko določilo, da velja tudi za izbrane nesodelujoče države članice. S tem bi bilo mogoče doseči patentno varstvo v celi Uniji.

Poleg tega bi bili izumitelji iz nesodelujočih držav članic upravičeni do enotnega patentnega varstva na ozemlju sodelujočih držav članic (podrobnejša razlaga v oddelku 4.6.). Doseganje patentnega varstva v Uniji bi se tako poenostavilo, stroški takega varstva pa bi se bistveno znižali za izumitelje iz sodelujočih in nesodelujočih držav članic. Zato se pričakuje, da bi patentno varstvo v Uniji uveljavljalo bistveno več izumiteljev, kot ga zdaj²³. To bi bilo koristno za delovanje notranjega trga.

Spodbujanje znanstvenega in tehnološkega napredka

²² Evropski patent je v povprečju potrjen le v petih državah članicah, glej oceno učinka, priloženo predlogu Komisije za Uredbo sveta o ureditvi prevajanja za patent EU – SEC(2010) 796, str. 12 – z nadaljnjimi sklicevanji.

²³ Glej oddelek 5.2.1. spodaj.

Na splošno se priznava, da enostaven dostop do patentnega varstva spodbuja raziskave in razvoj.²⁴ naklonjenost posameznih izumiteljev, inovativnih MSP in velikih podjetij do vlaganja v raziskave in razvoj je večinoma odvisna od možnosti zavarovanja izključne pravice za vsak izum, da se zagotovi poštena donosnost njihovih naložb. Za spodbujanje znanstvenega in tehnološkega napredka v Uniji je zato najpomembnejši enostaven dostop do bolj stroškovno učinkovitega, enostavnega in pravno varnega patentnega sistema.

Trenutni razdrobljeni patentni sistem v Evropi ne omogoča oblikovanja ustreznih okvirnih pogojev za spodbujanje razvoja in raziskav. Podjetja, zlasti MSP, menijo, da je trenutni patentni sistem predrag in preveč zapleten²⁵.

Z uvedbo enotnega patenta bodo imeli uporabniki patentnega sistema bistvene prednosti v smislu lažjega dostopa, večje stroškovne učinkovitosti, večje poenostavitve in večje pravne varnosti. Pridobitev patentnega varstva ne bo enostavnejša in cenejša le za ozemlja sodelujočih držav članic, vendar bo to veljalo za celotno Unijo, kot je pojasnjeno zgoraj. Ti boljši okvirni pogoji bodo prispevali k spodbujanju vlaganja v raziskave in razvoj ter tako pospešili znanstveni in tehnološki napredek v Uniji. Ker bi bilo enotno patentno varstvo koristno tudi za uporabnike v nesodelujočih državah članicah, se lahko tam prav tako pričakujejo pozitivni učinki dejavnosti raziskav in razvoja.

4.3.2 Zaščita interesov Unije in krepitev procesa povezovanja

Zaščita interesov Unije

Izumitelji v Uniji zaradi razdrobljenosti notranjega trga, ki je posledica velikih stroškov, povezanih s patentnim varstvom v Uniji, ne morejo v celoti uživati prednosti enotnega trga. To zlasti velja, če želijo izumitelji uveljaviti optimalno varstvo za Unijo kot celoto. To je slabše v primerjavi z drugimi glavnimi gospodarstvi, kot so Združene države, Japonska ali Kitajska. Za izumitelja je privlačnejše, če uveljavlja patentno varstvo v gospodarstvih z velikimi potrošniškimi trgi in enotnimi sistemi varstva, kot so Združene države. Te razmere negativno vplivajo na konkurenčnost Unije, ker dejavnosti, povezane z inovacijami, ustvarjajo človeški kapital, ki je običajno mobilnejši kot na drugih območjih. Trenutno manj ugodni okvirni pogoji za inovacije povzročajo, da je Unija za evropske in neevropske izumitelje manj privlačna, kar zadeva ustvarjanje in inovacije. Okrepljeno sodelovanje na področju enotnega patentnega varstva za skupino držav članic bi tako zaščitilo interese Unije ter izboljšalo njen konkurenčni položaj in privlačnost za druge države.

Krepitev procesa povezovanja Unije

Okrepljeno sodelovanje na področju enotnega patentnega varstva v skupini držav članic bi prav tako okrepilo povezovanje med sodelujočimi državami članicami ter tudi med sodelujočimi in nesodelujočimi državami članicami v primerjavi s sedanjim stanjem.

Namesto med 27 pravnimi okviri z različnimi zahtevami v zvezi s potrjevanjem in izpolnjevanjem po podelitvi patenta bi uporabniki lahko izbirali med enotnim patentom, za katerega velja ena pravna ureditev, ter evropskim ali nacionalnim patentom, za katerega

²⁴ Guellec, D., in van Pottelsberghe de la Potterie, B., *The Economics of the European Patent System* (Ekonomija evropskega patentnega sistema), OUP 2007.

²⁵ Glej na primer posvetovanje Komisije o prihodnji evropski patentni politiki iz leta 2006.

veljajo nacionalne pravne ureditve, s čimer bi se na področju patentov dosegla večja usklajenost in se okreplil proces povezovanja v sodelujočih državah članicah.

Zaradi stroškov in zapletenih postopkov, povezanih s sedanjim sistemom, so evropski patenti v povprečju potrjeni v petih državah članicah. S tem se v Uniji ustvarjajo „meje“ patentnih pravic. Z enotnim patentom bi notranje meje patentnih pravic med sodelujočimi državami članicami izginile. Ker bi bili poleg tega skupni stroški in zapleteni postopki pridobitve patentnega varstva v Uniji bistveno manjši, bi se lahko pričakovalo, da bi več izumiteljev patentno varstvo uveljavljalo prek evropskega patenta tudi v državah članicah, ki niso vključene v okrepljeno sodelovanje²⁶.

To je še verjetneje zaradi zanimanja izumiteljev za pridobitev patentnega varstva v Uniji, s katerim bi zavarovali patente proti izdelkom iz tretjih držav, ki s svojim vstopom na notranji trg kršijo njihove patente. Zdaj zaseg takšnih izdelkov na zunanjih mejah Unije v skladu z Uredbo EU o carinskem ukrepanju ni mogoč, če so ti izdelki uvoženi prek držav članic, v katerih imetnik patenta svojega patenta ni potrdil. To močno ovira zaščito pred uvozom izdelkov, ki kršijo patente, iz tretjih držav. Lahko se pričakuje, da bo več imetnikov patentov, na katere to vpliva, uveljavljalo varstvo na širšem območju, potem ko se bodo splošni stroški bistveno zmanjšali. Zato bi se z okrepljenim sodelovanjem izboljšalo vključevanje na področju patentnega varstva v Uniji.

Z enotnim patentnim varstvom bi se zato izboljšalo povezovanje med sodelujočimi državami članicami na podlagi zagotavljanja visoke stopnje patentnega varstva preko meja sodelujočih držav članic. Z enotnim patentnim varstvom v sodelujočih državah članicah se bo na podlagi enotnega patenta zagotovilo območje brez „vrzeli pri patentih“, na katerem bo mogoče preprečiti neželene učinke, kot so razdrobljenost notranjega trga in zlorabe s strani kršiteljev. Kar zadeva povezovanje med sodelujočimi in nesodelujočimi državami članicami, je prav tako mogoče pričakovati pozitivne učinke, saj bi lahko tudi uporabniki iz nesodelujočih držav članic uveljavljali prednosti enotnega patenta in dostopa do enotnega patentnega varstva v sodelujočih državah članicah. To bi prispevalo tudi k okrepitvi čezmejnih gospodarskih dejavnosti med sodelujočimi in nesodelujočimi državami članicami.

4.4 Skladnost s pogodbama in pravom Unije

V skladu s členom 326 Pogodbe o delovanju Evropske unije se morata pri vsakem okrepljenem sodelovanju spoštovati pogodbi in pravo Unije. Na področju uvedbe enotnega patentnega varstva mora okrepljeno sodelovanje upoštevati obstoječi pravni red.

Prvič, sodelovanje bi se vzpostavilo na področju, ki ga pokrivajo deljene pristojnosti Unije (člen 4(2) PDEU – glej oddelek 4.2. zgoraj).

Drugič, do zdaj je bilo sprejeto le omejeno število pravnih aktov Unije v smislu člena 288 PDEU, pri čemer nobeden od njih ne zajema uvedbe evropske pravice intelektualne lastnine, ki zagotavlja enotno varstvo v Uniji.

Z izjemo Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 98/44/ES z dne 6. julija 1998 o pravnem varstvu biotehnoških izumov²⁷ na ravni Unije približevanje vsebinskih pravnih določb patentne zakonodaje ne obstaja. Ta direktiva določa zlasti usklajena merila o patentiranju in

²⁶ Glej oddelek 5.2.1. spodaj.

²⁷ UL L 213, 30.7.1998, str. 13.

izjeme pri patentiranju za biotehnološke izume. Zakonodajalec Unije je sprejel zakonodajo o podaljšanju veljavnosti patentov za posebne vrste patentnih vsebin. Ustrezna instrumenta sta Uredba (ES) št. 1610/96 o uvedbi dodatnega varstvenega certifikata za fitofarmacevtska sredstva²⁸ in Uredba (ES) št. 469/2009 o dodatnem varstvenem certifikatu za zdravila²⁹.

Okrepljeno sodelovanje na področju patentov ne bo povzročalo diskriminacije. Dostop do enotnega patenta bo na voljo uporabnikom patentnega sistema iz celotne Unije, ne glede na državljanstvo, stalno prebivališče ali sedež prijavitelja. Na drugi strani bi lahko uporabniki še naprej uveljavljali patentno varstvo v nesodelujočih državah članicah, tako da bi bile te imenovane poleg enotno imenovanih ozemelj sodelujočih držav članic.

Poleg tega bodo vsi uporabniki imeli možnost potrditve svojega evropskega patenta za ozemlja sodelujočih držav članic in za nesodelujoče države članice pod enakimi pogoji. EPO bi tako odobril enak patent za enak izum brez dodatne upravne obremenitve in brez dodatnih stroškov. Uporabniki bi EPO plačali ustrezne pristojbine za podelitev patenta, pri čemer bi do te podelitve lahko izbirali med (i) evropskim patentom, veljavnim na ozemljih sodelujočih držav članic, na katerih bi ta patent imel enoten značaj, (ii) evropskim patentom, veljavnim na ozemljih sodelujočih držav članic, na katerih bi ta patent imel enoten značaj, pri čemer bi določili izbrane druge države pogodbenice EPK, ali (iii) evropskim patentom, ki bi označeval le izbrane države pogodbenice EPK.

4.5 Brez ogrožanja notranjega trga ali ekonomske, socialne in teritorialne kohezije, brez oviranja ali diskriminacije pri trgovini ter brez izkrivljanja konkurence

4.5.1 Okrepljeno sodelovanje ne sme škoditi notranjemu trgu ali ekonomski, socialni in teritorialni koheziji

Člen 326 PDEU določa, da okrepljeno sodelovanje ne sme škoditi notranjemu trgu ali ekonomski, socialni in teritorialni koheziji.

Kot je pojasnjeno zgoraj, bi uvedba enotnega patentnega varstva za skupino držav članic prispevala k delovanju notranjega trga³⁰. Z enotnim patentnim varstvom z enotnim učinkom v sodelujočih državah članicah se bodo zmanjšale trenutne težave, ki jih povzročajo razdrobljeni patentni sistem v sodelujočih državah članicah. Imetniki patentov bodo zlasti lahko preprečili vstop blaga in izdelkov iz tretjih držav, ki so predmet kršitev, na ozemlja sodelujočih držav članic ter prilagodili proizvodnjo, izdajanje dovoljenj in poslovne prakse trgom sodelujočih držav članic.

Delovanje notranjega trga se bo prav tako izboljšalo, kar zadeva nesodelujoče države članice, ker je verjetno, kot je pojasnjeno zgoraj, da bo patentno varstvo v Uniji uveljavljalo več izumiteljev.

Kot je podrobneje pojasnjeno v oddelku 4.6. spodaj, bi se poleg tega vsem imetnikom patentov iz sodelujočih ali nesodelujočih držav članic zagotovil enak dostop do enotnega patentnega varstva. Enotno patentno varstvo, ki zajema ozemlja sodelujočih držav članic, bi bil dodaten instrument na voljo vsem imetnikom patentov v Uniji, ki lahko le še izboljša trenutno delovanje notranjega trga. To prav tako prispeva k izboljšanju ekonomske kohezije.

²⁸ UL L 198, 8.8.1996, str. 30–35.

²⁹ UL L 152, 16.6.2009, str. 1–10.

³⁰ Glej oddelek 4.3.1. zgoraj.

Na ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo na splošno enotno patentno varstvo ne bo škodljivo vplivalo, zlasti ker sedež gospodarskega subjekta ne bo bistven pri dostopu do enotnega patentnega varstva (ter s tem povezanih prednostih poenostavitve in prihrankov).

4.5.2 *Okrepljeno sodelovanje ne sme pomeniti ovire ali povzročati diskriminacije pri trgovini med državami članicami niti izkrivljati konkurence med njimi*

Člen 326 PDEU določa, da okrepljeno sodelovanje ne sme pomeniti ovire ali povzročati diskriminacije pri trgovini med državami članicami niti izkrivljati konkurence med njimi.

Kot je pojasnjeno zgoraj, bi uvedba enotnega patentnega varstva za ozemlja skupine držav članic prispevala k delovanju notranjega trga, zlasti k prostemu pretoku blaga. Trenutna razdrobljenost zaradi „meja“ patentnih pravic med državami članicami (zaradi omejenega ozemelskega območja uporabe obstoječih patentnih pravic), bo v sodelujočih državah članicah odpravljena. Kar zadeva trgovino med sodelujočimi in nesodelujočimi državami članicami, se bo položaj verjetno prav tako izboljšal, saj bo varstvo v Uniji verjetno uveljavljalo več izumiteljev kot zdaj³¹.

Poleg tega (kot je dodatno pojasnjeno v oddelku 4.6. spodaj) okrepljeno sodelovanje na področju enotnega patentnega varstva ne bo povzročalo ovir ali diskriminacije pri trgovini med državami članicami. Enotni patentni sistem bo odprt, saj bodo izumitelji in inovativna podjetja iz nesodelujočih držav članic pri uveljavljanju patentnega varstva v sodelujočih državah članicah imeli dostop do enotnega patentnega varstva pod enakimi pogoji, kot jih imajo izumitelji in inovativna podjetja iz sodelujočih držav članic. Kar zadeva patentno varstvo v nesodelujočih državah članicah, ovir in diskriminacije pri trgovini ne bo, saj bodo morali vsi uporabniki iz sodelujočih ali nesodelujočih držav članic svoj evropski patent potrditi v zadevnih državah ali pridobiti nacionalne patente.

Kar zadeva zahtevo, da okrepljeno sodelovanje ne izkrivlja konkurence, se konkurenca ne bo izkrivljala med državami članicami niti med gospodarskimi subjekti.

Enotno patentno varstvo, uvedeno v okviru okrepljenega sodelovanja, ne bi vplivalo na konkurenco med državami članicami, kar zadeva naložbe inovativnih družb. Zaradi prihrankov pri stroških patentiranja, kot je opisano zgoraj, bi se v celotni Uniji izboljšali okvirni pogoji za inovativna podjetja. Ker sedež gospodarskega subjekta ne bo bistven pri dostopu do enotnega patentnega varstva (in s tem povezanih prihrankov), vključitev ali ne vključitev države članice v okrepljeno sodelovanje ne bo odločilnega pomena pri odločitvah glede naložb v to državo članico.

V zvezi s konkurenco med podjetji iz sodelujočih in nesodelujočih držav bi se z uvedbo enotnega patentnega varstva izboljšali okvirni pogoji za inovativna podjetja v Uniji. Število patentov, veljavnih na ozemlju sodelujočih držav članic in na ozemlju nesodelujočih držav članic, se bo verjetno povečalo, saj je možno, da bodo imetniki patentov želeli pridobiti enotni patent za sodelujoče države članice in pri tem izkoristiti prihranke, ustvarjene z uporabo enotnega patenta za pridobitev evropskih patentov za ozemlja nesodelujočih držav članic. Kot je pojasnjeno zgoraj, je to zlasti verjetno v tistih gospodarskih sektorjih, ki so pod vplivom uvoza izdelkov iz tretjih držav, ki kršijo evropske patente, ker bi imetnikom patentov le celovito varstvo na vseh zunanjih mejah Unije omogočilo učinkovito uporabo Uredbe EU o carinskem ukrepanju in zaseg teh izdelkov na vseh zunanjih mejah.

³¹ Glej oddelka 4.3.2. in 5.2.1.

4.6 Spoštovanje pravic nesodelujočih držav članic

Člen 327 PDEU določa, da se pri okrepljenem sodelovanju spoštujejo pristojnosti, pravice in obveznosti držav članic, ki v njem ne sodelujejo.

Z okrepljenim sodelovanjem na področju patentov bi se v celoti upoštevale pravice nesodelujočih držav članic. Dostop do enotnega patenta bi bil na voljo uporabnikom patentnega sistema iz celotne Unije, ne glede na državljanstvo, stalno prebivališče ali sedež prijaviteljev. Na drugi strani bi lahko uporabniki še naprej uveljavljali patentno varstvo v nesodelujočih državah članicah, tako da bi pridobili evropski patent na ozemljih zadevnih držav članic ali, kar je manj verjetno, nacionalne patente. Zato bi bil dostop do enotnega patenta enak za izumitelje in inovativne družbe iz nesodelujočih in sodelujočih držav članic.

Sodelujoče države članice bodo na ozemlju okrepljenega sodelovanja zato uvedle enotno patentno varstvo. Pravica nesodelujočih držav članic do ohranitve zahtev za patentno varstvo na njihovih ozemljih se torej ne bo spremenila. Še naprej se bodo lahko na primer kot predpogoj za potrditev na nacionalnem ozemlju teh držav članic zahtevali prevodi evropskih patentov.

Poudariti je treba, da enotni patent ne bo povzročil diskriminacije med uporabniki iz sodelujočih in nesodelujočih držav članic: uporabniki iz nesodelujočih držav članic bi imeli pri uveljavljanju patentnega varstva dostop do enotnega patentnega varstva (s tem pa bi njihovi inovativni izdelki imeli dostop do trgov) v sodelujočih državah članicah pod enakimi pogoji, kot jih imajo uporabniki iz sodelujočih držav članic. Kar zadeva patentno varstvo v nesodelujočih državah članicah, bodo morali vsi uporabniki svoj evropski patent potrditi v zadevnih državah ali pridobiti nacionalne patente.

Prijavitelji iz nesodelujočih držav članic bi bili enako kot prijavitelji iz sodelujočih držav članic upravičeni do nadomestila za stroške prevajanja prijav, predloženih v nacionalnem jeziku, v enega od delovnih jezikov EPO. Poleg tega bi lahko domnevni kršitelji iz nesodelujočih držav članic v primeru spora upravičeno zahtevali ročni prevod v celoti. Zato ne bi bilo diskriminacije med uporabniki iz sodelujočih in nesodelujočih držav članic.

Nazadnje, ugotavlja se, da okrepljeno sodelovanje glede enotnega patentnega varstva ne sproža vprašanj v zvezi z izčrpanjem patentnih pravic. Na prost pretok blaga med sodelujočimi in nesodelujočimi državami članicami ne bi bilo vpliva. Glede na ustaljeno sodno prakso Sodišča Evropske unije se na podlagi izčrpanja patentne pravice ali katere koli druge pravice intelektualne ali industrijske lastnine zahteva, da mora zaščiteni element dati na trg v Uniji (ali v Evropskem gospodarskem prostoru) sam imetnik pravice ali pa se to izvede z njegovim soglasjem. V zvezi s patenti je Sodišče odločilo, da mora biti razlaga pravil o prostem pretoku blaga iz Pogodbe, vključno z določbami člena 36 PDEU, taka, da imetniku patenta, ki prodaja izdelek v eni državi članici, v kateri je ta izdelek zaščiten s patentom, in ga nato sam trži v drugi državi članici, v kateri izdelek ni zaščiten, preprečuje, da bi uporabil pravico, ki mu jo daje zakonodaja prve države članice, da prepove trženje navedenega izdelka, uvoženega iz druge države članice, v tej državi³².

³² Zadeva 187/80, *Merck & Co. Inc. proti Stephar BV in Petrus Stephanus Exler*, Recueil 1981, str. 2063.

4.7 Ugotovitev o izpolnjevanju pravnih pogojev

Na podlagi navedenega Komisija ugotavlja, da so izpolnjeni vsi pravni pogoji za okrepljeno sodelovanje, ki jih določajo pogodbe .

5. OCENA UČINKOV OKREPLJENEGA SODELOVANJA

5.1 Trenutno stanje

Trenutno stanje zaradi nacionalnih in evropskih patentov, ki omogočajo le ozemeljsko omejeno patentno varstvo, v Uniji povzroča „vrzeli“, ki bi lahko imele več naslednjih neželenih učinkov:

- izguba poslovnih priložnosti: imetniki patentov se bodo pri patentnem varstvu in proizvodnji, izdajanju dovoljenj in trženju svojih izdelkov poskušali usmeriti na nekatere nacionalne trge; poslovne priložnosti na drugih trgih – manjših ali bolj oddaljenih – bodo manj verjetno izkoriščene; zaradi tega notranji trg ne bo deloval tako, kot bi moral, kar lahko oslabi kohezijo znotraj Unije;
- inovativne družbe so v slabšem položaju: tretje osebe, ki proizvajajo in prodajajo patentirane izdelke v državah članicah, v katerih patentno varstvo ni bilo zagotovljeno, imajo konkurenčno prednost pred imetniki patentov, ki morajo nadomestiti naložbe v raziskave in razvoj; gre zlasti za inovativna MSP, ki patentnega varstva v Uniji niso zagotovila zaradi velikih stroškov, povezanih s pridobitvijo takega varstva;
- vrednost patentov je manjša: imetniki patentov se ne morejo sklicevati na Uredbo EU o carinskem ukrepanju³³ za preprečitev vstopa blaga in izdelkov, ki so predmet kršitve, iz tretjih držav na notranji trg prek držav članic, v katerih ni patentnega varstva; carinski organi morajo tako blago in izdelke, ki so predmet kršitve, sprostiti v promet, kar omogoči prosti pretok na notranjem trgu; to blago in izdelki načeloma ne smejo vstopiti v države članice, v katerih je bilo zagotovljeno patentno varstvo, vendar lahko v praksi prosto krožijo po Uniji³⁴, ker se mejne kontrole znotraj notranjega trga ne izvajajo več.

5.2 Ocena učinkov

Uvedba enotnega patentnega naziva za skupino držav članic bi za uporabnike patentnega sistema v Evropi pomenila takojšnje jasne prednosti. Poudariti je treba naslednje značilnosti enotnega patentnega varstva:

- boljši dostop do patentnega varstva,
- zmanjšanje stroškov in poenostavitev.

³³ Uredba Sveta (ES) št. 1383/2003 o carinskem ukrepanju zoper blago, glede katerega obstaja sum, da krši določene pravice intelektualne lastnine, in o ukrepih, ki jih je treba sprejeti zoper blago, glede katerega je ugotovljeno, da je kršilo take pravice.

³⁴ Blago, ki krši patent, je zelo težko odkriti, ko enkrat začne prosto krožiti na notranjem trgu. Imetniki patentov lahko svoje pravice uveljavljajo le z uveljavljanjem patenta pred nacionalnimi sodišči.

5.2.1 Boljši dostop do patentnega varstva

Enotni patent za področje, ki ga zajema okrepljeno sodelovanje, bi vsem uporabnikom patentnega sistema v Evropi omogočil lažji dostop do patentnega varstva. To bi veljalo za prijavitelje iz sodelujočih in nesodelujočih držav članic. Področje okrepljenega sodelovanja bi zajemalo trg, ki je veliko večji od katerega koli trga posamezne države članice, kar bi pomenilo manjše stroške varstva glede na velikost gospodarstva.

Učinek s tem povezanih patentnih stroškov na povpraševanje po patentnem varstvu se je preučil v nedavni študiji, izvedeni za Komisijo³⁵. V študiji so se primerjali stroški patentiranja, pri čemer sta se upoštevala velikost trga in število zahtevkov v povprečnem patentu za dano ozemlje. Študija je pokazala, da zelo visoki stroški v Evropi bistveno zmanjšujejo povpraševanje po patentnih prijavih, vloženih pri EPO. Iz študije je prav tako razvidno, da ima Londonski sporazum³⁶ velik vpliv na zmanjševanje stroškov, vendar je evropski patent še vedno večkrat dražji od ameriškega patenta.

Z zagotavljanjem enotnega patentnega naziva, ki zajema veliko območje Unije, bi se za patentno varstvo zmanjšali stroški za zahtevek na prebivalca. Študije so pokazale, da je prožnost pristojbin $-0,4$ ³⁷; 10-odstotno povišanje pristojbine bi pomenilo približno 4-odstotno zmanjšanje števila predloženih patentov. Z zmanjšanjem stroškov patentnega varstva na prebivalca se bo zaradi obsežnejšega ozemlja za patentno varstvo povpraševanje po patentiranju povečalo. S tem bi se spodbudile nove možnosti za MSP, za katera je varstvo zunaj njihovega domačega trga dejansko nedostopno zaradi trenutno velikih stroškov.

5.2.2 Zmanjšanje stroškov in poenostavitev

Z enotnim patentnim varstvom, uvedenim v okviru okrepljenega sodelovanja, bi se stroški bistveno zmanjšali, sistem pa bi bil za uporabnike enostavnejši zaradi centralnega upravljanja enotnega patenta in poenostavljenih zahtev glede prevajanja.

5.2.2.1 Centralno upravljanje enotnega patenta

Centralno upravljanje enotnega patenta bi prineslo bistvene izboljšave v smislu zmanjšanja stroškov in poenostavitve. Opazne bi bile naslednje prednosti:

- centralno plačevanje letnih pristojbin za podaljšanje (v nasprotju s sedanjim plačevanjem pristojbin za podaljšanje nacionalnim patentnim uradom v posamezni državi članici, v kateri želi imetnik patenta ohraniti veljavnost patenta): imetniki patentov bodo imeli koristi zaradi bistvenega zmanjšanja stroškov:
 - kar zadeva uradne pristojbine, bi imetniki patentov plačevali le eno letno pristojbino za podaljšanje enotnega patenta namesto letnih pristojbin za

³⁵ Študija Bruna van Pottelsbergheja in Jérôma Danguyja z naslovom *Economic Cost-Benefit Analysis of the Community Patent* (Ekonomska analiza stroškov in koristi za patent Skupnosti), glej http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm.

³⁶ Londonski sporazum je neobvezna shema, na podlagi katere se v okviru EPK poskušajo zmanjšati patentni stroški. Sporazum je bil sprejet oktobra 2000 na medvladni konferenci držav pogodbenic EPK in je začel veljati 1. maja 2008 za 14 držav pogodbenic EPK, od katerih je deset držav članic EU.

³⁷ De Rassenfosse, G., in van Pottelsberghe, B., *Per un pugno di dollari: A first look at the price elasticity of patents*, Oxford Review of Economic Policy, 23(4), 588–604.

podaljšanje v vsaki državi članici, v kateri je predvidena ohranitev nacionalnega ali evropskega patenta;

- kar zadeva stroške zastopanja, bi lahko imetniki patentov letne pristojbine za podaljšanje enotnega patenta plačevali sami neposredno EPO ali za tako plačevanje pooblastili le enega strokovnega predstavnika, namesto da morajo za plačevanje pooblastiti strokovnega predstavnika v vsaki državi članici, v kateri je predvidena ohranitev³⁸;
- registracija pravnih informacij o patentu na centralni ravni, kot so dovoljenja, transferji, omejitve, izteki, predaje (v nasprotju s sedanjimi nacionalnimi zahtevami glede registracije pri nacionalnih patentnih uradih): to bi zelo okrepilo pravno varnost tako, da bi se omogočil enostaven dostop do pravnih informacij o patentih; zlasti v okviru pogajanj o licenčnih sporazumih in v okviru standardov je bistven pregled lastništva in pravnega statusa patentov, ki omogoča veliko boljše upravljanje patentnih portfeljev.

5.2.2.2 Zahteve glede prevajanja

Ker enotni patentni naziv ne obstaja, to pomeni velike stroške, ki so posredno in neposredno povezani s trenutno veljavnimi zahtevami glede prevajanja. Evropski patent je treba za njegovo veljavnost zdaj potrditi v večini držav pogodbenic EPK. Nacionalna zakonodaja lahko zahteva, da imetnik patenta predloži prevod patenta, nacionalnemu patentnemu uradu plača pristojbino za objavo in izpolnjuje različne formalne zahteve (na primer v zvezi s številom izvodov, ki jih je treba predložiti, uporabo predpisanih oblik, roki). Pri tem procesu se pojavljajo visoki stroški, birokracija in zapleteni postopki, vključno z naslednjim:

- stroški tehničnih prevodov. Tehnično besedilo, vključeno v patente, morajo prevajati specializirani prevajalci. Povprečna cena za stran je 85 EUR, pri čemer običajni patent obsega približno 20 strani (v nekaterih primerih lahko tudi do 200 strani);
- stroški, ki jih zaračunajo strokovni predstavniki. Lokalni strokovni predstavniki so pogosto posredniki med imetnikom patenta in nacionalnimi patentnimi uradi, kadar je treba predložiti prevode. Njihove storitve obsegajo urejanje in pregledovanje prevodov, ki jih pripravijo zunanji prevajalci, ali zagotavljanje izpolnjevanja formalnih zahtev, ki jih določa nacionalna zakonodaja. Za take storitve mora imetnik patenta plačati pristojbine, ki znašajo od 150 do 600 EUR za posamezno potrditev patenta, odvisno od države članice;
- uradne pristojbine, ki jih zaračunajo nacionalni patentni uradi za objavo prevodov. Pristojbina za objavo evropskega patenta običajne dolžine (20 strani) znaša od 25 do 400 EUR v nekaterih državah članicah.

Skupno lahko ti stroški potrjevanja znašajo približno 40 % celotnih stroškov patentiranja v Evropi. V številnih primerih lahko potrjevanje evropskega patenta samo v eni državi članici stane več kot vse pristojbine, plačane EPO za raziskave, preučitev in podelitev evropskega patenta.

³⁸ Opozarja se, da več držav članic ohranja neposredne ali posredne zahteve, ki veljajo za imetnike patentov, da jih na nacionalnih patentnih uradih zastopajo lokalni strokovni predstavniki, glej <http://www.epo.org/patents/law/legal-texts/html/natlaw/en/vi/index.htm> (za plačilo letnih pristojbin za podaljšanje) in <http://www.epo.org/patents/law/legal-texts/html/natlaw/en/iv/index.htm> (za predložitev prevodov).

Enoten naziv, ki bi veljal v več državah članicah, bi omogočil velike prihranke in poenostavitve za uporabnike sistema. Za sodelujoče države članice bi splošna poenostavljena ureditev prevajanja pomenila naslednje:

- (a) zahteve glede prevajanja bi bile omejene na zahteve, določene v EPK, brez poseganja v sorazmerne prehodne ureditve, ki začasno omogočajo dodatne prevode brez pravne vrednosti in izključno za informativne namene;
- (b) zahteve za predložitev prevoda pri nacionalnih patentnih uradih in plačila pristojbin za objavo ne bi bilo;
- (c) plačila za zastopanje na nacionalni ravni ne bi bilo.

Zdaj so stroški potrjevanja evropskega patenta običajne dolžine v treh, šestih in trinajstih državah članicah ter v celotni Uniji naslednji:

- če imetnik patenta uveljavlja varstvo v le treh državah članicah, in sicer v Nemčiji, Franciji in Združenem kraljestvu, od začetka veljavnosti Londonskega sporazuma ne velja nobena zahteva glede potrjevanja in ni stroškov potrjevanja;
- če se varstvo uveljavlja v šestih državah članicah, lahko stroški potrjevanja znašajo med 3 000 in 4 500 EUR, odvisno od izbrane države članice in od tega, ali zadevne države članice izvajajo Londonski sporazum;
- stroški potrjevanja bi znašali več kot 12 000 EUR, če bi se varstvo uveljavljalo v trinajstih izbranih državah članicah, stroški potrjevanja v celotni Uniji pa bi znašali med 22 000 in 26 000 EUR.

Stroški prevajanja v okviru poenostavljene ureditve prevajanja za okrepljeno sodelovanje bi znašali približno 680 EUR na patent³⁹ brez poseganja v sorazmerne dodatne zahteve glede prevajanja izključno za informativne namene, ki bi se lahko med prehodnim obdobjem pokazale kot potrebne. To ustreza trenutnim povprečnim stroškom prevajanja zahtevkov v dva delovna jezika EPO, ki nista jezika postopka (člen 14(6) EPK).

Stroški potrjevanja za ozemlja sodelujočih držav članic bi tako bili enaki zdajšnjim stroškom varstva v državah članicah, ki so pogodbenice Londonskega sporazuma in so zahteve glede prevajanja odpravile v celoti (Nemčija, Francija, Združeno kraljestvo in Luksemburg)⁴⁰.

Dodatni stroški potrjevanja bi nastali le, če bi imetnik patenta patentno varstvo želel razširiti na nesodelujoče države članice. Zaradi okrepljenega sodelovanja bi uporabniki v Uniji veliko prihranili. Ne glede na dejansko število sodelujočih držav članic bi bili vsi prijavitelji zaradi poenostavljenih zahtev glede prevajanja upravičeni do manjših stroškov patentiranja. Jasno je, da se lahko pričakuje večji prihranki, če bo sodelovalo več držav članic.

³⁹ Štiri strani zahtevkov x 85 EUR/stran x 2 jezika = 680 EUR.

⁴⁰ Države pogodbenice Londonskega sporazuma, katerih uradni jezik je enak enemu od delovnih jezikov EPO, morajo zahteve glede prevajanja odpraviti v celoti (člen 1(1) Sporazuma). V EU to velja za Francijo, Nemčijo, Luksemburg in Združeno kraljestvo.

Predlog

SKLEP SVETA

o odobritvi okrepljenega sodelovanja na področju uvedbe enotnega patentnega varstva

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 329(1) Pogodbe,

ob upoštevanju zahtev Danske, Estonije, Finske, Francije, Nemčije, Litve, Luksemburga, Nizozemske, Poljske, Slovenije, Švedske in Združenega kraljestva,

ob upoštevanju predloga Evropske Komisije,

ob upoštevanju soglasja Evropskega parlamenta⁴¹,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V skladu s členom 3(3) Pogodbe o Evropski uniji (PEU) Unija vzpostavi notranji trg, si prizadeva za trajnostni razvoj Evrope, ki temelji na uravnoteženi gospodarski rasti, ter spodbuja znanstveni in tehnološki napredek. K doseganju tega cilja prispeva uvedba pravnih pogojev, ki podjetjem omogočajo, da prilagodijo svoje dejavnosti pri proizvodnji in distribuciji izdelkov zunaj nacionalnih meja, ter družbam ponudijo večjo izbiro in več možnosti. Enotni patent, ki omogoča enotne učinke v celotni Uniji, bi moral biti med pravnimi instrumenti, ki jih imajo na voljo podjetja.
- (2) V skladu s členom 118 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) ter v okviru vzpostavitve in delovanja notranjega trga morajo ukrepi vključevati uvedbo enotnega patentnega varstva v celotni Uniji ter vzpostavitev centralizirane ureditve na ravni Unije na področju potrjevanja, usklajevanja in nadzorovanja.
- (3) Komisija je 5. julija 2000 sprejela predlog Uredbe Sveta o patentu Skupnosti za uvedbo enotnega patenta, ki zagotavlja enotno varstvo v Uniji. Komisija je 30. junija 2010 sprejela predlog Uredbe Sveta o ureditvi prevajanja za patent Evropske unije (patent EU), ki določa ureditev prevajanja, veljavno za patent EU.
- (4) Na zasedanju Sveta 10. novembra 2010 je bilo navedeno, da soglasje glede nadaljevanja postopka v zvezi s predlogom uredbe Sveta o ureditvi prevajanja, ki velja za patent Evropske unije, ni bilo doseženo. Na zasedanju Sveta 10. decembra 2010 je bilo potrjeno, da obstajajo nepremagljive težave, zaradi katerih je bilo soglasje takrat in v bližnji prihodnosti nemogoče. Ker je sporazum o predlagani uredbi Sveta o ureditvi prevajanja za patent EU potreben za

⁴¹ UL C , str. .

dokončni dogovor o enotnem patentnem varstvu v Uniji, se ugotavlja, da se cilj uvedbe enotnega patentnega varstva za Unijo ne more doseči v razumnem roku z izvajanjem ustreznih določb pogodb.

- (5) V teh okoliščinah je dvanajst držav članic, in sicer Danska, Estonija, Finska, Francija, Nemčija, Litva, Luksemburg, Nizozemska, Poljska, Slovenija, Švedska in Združeno kraljestvo, na Komisijo naslovilo dopise z dne 7., 8. in 13. decembra 2010, v katerih so navedle, da želijo vzpostaviti okrepljeno medsebojno sodelovanje na področju uvedbe enotnega patentnega varstva na podlagi obstoječih predlogov, ki so jih podprle med pogajanja, ter da naj Komisija v ta namen Svetu predloži predlog. Zahteve so bile potrjene na zasedanju Sveta za konkurenčnost 10. decembra 2010. Okrepljeno sodelovanje je skupno zahtevalo dvanajst držav članic.
- (6) Z okrepljenim sodelovanjem se mora zagotoviti nujen pravni okvir za uvedbo enotnega patentnega varstva v sodelujočih državah članicah in možnost za podjetja v Uniji, da izboljšajo svojo konkurenčnost tako, da bodo lahko uveljavljale enotno patentno varstvo v sodelujočih državah članicah, ter prispevajo k znanstvenemu in tehnološkemu napredku.
- (7) Cilj okrepljenega sodelovanja je uvedba enotnega patenta, ki zagotavlja enotno varstvo na ozemljih sodelujočih držav članic in ki ga Evropski patentni urad (EPO) lahko podeli vsem zadevnim državam članicam. Kot nujen del enotnega patenta mora biti veljavna ureditev prevajanja enostavna in stroškovno učinkovita ter mora ustrezati ureditvi, ki je določena v predlogu Uredbe Sveta o ureditvi prevajanja za patent Evropske unije⁴², ki ga je Komisija predložila 30. junija 2010, skupaj z elementi kompromisne rešitve, ki jo je predlagalo predsedstvo novembra 2010 in je v Svetu prejela veliko podpore. Z ureditvijo prevajanja bi se ohranila možnost predložitve patentnih prijav pri EPO v katerem koli jeziku Unije in se zagotovilo nadomestilo stroškov, povezanih s prevajanjem prijav v jezikih, ki niso uradni jeziki EPO. Patent z enotnim učinkom se podeli le v enem uradnem jeziku EPO, kot določa Evropska patentna konvencija. Brez poseganja v prehodno ureditev prevajanja, ki bi bila sorazmerna in na podlagi katere bi se sočasno lahko zahtevali dodatni prevodi brez pravnega učinka in izključno za informativne namene, se dodatni prevodi ne bi zahtevali. V vsakem primeru se bo prehodna ureditev prevajanja zaključila, ko bodo na voljo visokokakovostni strojni prevodi, katerih kakovost se bo objektivno ocenila. V primeru spora za imetnika veljajo obvezne zahteve glede prevoda.
- (8) Pogoji iz člena 20 PEU ter členov 326 in 329 PDEU so izpolnjeni.
- (9) Področje, na katerem bi se izvajalo okrepljeno sodelovanje, vzpostavitev ukrepov za uvedbo enotnega patenta, ki zagotavlja varstvo v celotni Uniji, ter vzpostavitev centralizirane ureditve na ravni Unije glede potrjevanja, usklajevanja in nadzora so določeni v členu 118 PDEU kot eno od področij, ki jih zajemata pogodbi.
- (10) Na zasedanju Sveta 10. novembra 2010 je bilo navedeno in 10. decembra 2010 potrjeno, da cilja za vzpostavitev enotnega patentnega varstva v Uniji ni mogoče doseči v razumnem roku za Unijo kot celoto, s čimer je izpolnjena zahteva iz člena 20(2) PEU, da se okrepljeno sodelovanje odobri le kot zadnje sredstvo.

⁴² COM(2010) 350.

- (11) Cilj okrepljenega sodelovanja na področju uvedbe enotnega patentnega varstva je spodbujanje znanstvenega in tehnološkega napredka ter delovanje notranjega trga. Z uvedbo enotnega patentnega varstva za skupino držav članic bi se izboljšala raven patentnega varstva z zagotovitvijo možnosti, da se pridobi enotno patentno varstvo na ozemljih sodelujočih držav članic ter odpravijo stroški in zapleteni postopki za ta ozemlja. Tako se uresničujejo cilji Unije, ščitijo njeni interesi in krepi njen proces integracije, kot je določeno v členu 20(1) PEU.
- (12) Uvedba enotnega patentnega varstva ni vključena na seznam izključnih pristojnosti Unije, kakor so določene v členu 3(1) PDEU. Pravna podlaga za uvedbo evropskih pravic intelektualne lastnine je člen 118 PDEU, ki spada pod naslov VII o skupnih pravilih o konkurenci, obdavčitvi in približevanju zakonodaje poglavja 3 o približevanju zakonodaje ter se posebej sklicuje na vzpostavitev in delovanje notranjega trga, kar je v skladu s členom 4 PDEU ena od pristojnosti, ki si jih Unija deli z državami članicami. Uvedba enotnega patentnega varstva, vključno z veljavno ureditvijo prevajanja, zato spada med področja, ki niso v izključni pristojnosti Unije.
- (13) Okrepljeno sodelovanje na področju uvedbe enotnega patentnega varstva je v skladu s pogodbama in pravom Unije ter ne škoduje notranjemu trgu ali ekonomski, socialni in teritorialni koheziji. Ne povzroča ovir ali diskriminacije v trgovini med državami članicami in ne izkrivlja konkurence med njimi.
- (14) Pri okrepljenem sodelovanju na področju uvedbe enotnega patentnega varstva se spoštujejo pristojnosti, pravice in obveznosti držav članic, ki v njem ne sodelujejo. Možnost pridobitve enotnega patentnega varstva na ozemljih sodelujočih držav članic ne vpliva na dostopnost ali pogoje patentnega varstva na ozemljih nesodelujočih držav članic. Poleg tega morajo podjetja iz nesodelujočih držav članic imeti možnost, da pridobijo enotno patentno varstvo na ozemljih sodelujočih držav članic pod enakimi pogoji, kot jih imajo podjetja iz sodelujočih držav članic. Obstoječa pravila nesodelujočih držav članic, ki določajo pogoje za pridobitev patentnega varstva na njihovem ozemlju, ostanejo enaka.
- (15) Okrepljeno sodelovanje na področju uvedbe enotnega patentnega varstva bi bilo v skladu z zakonodajo Unije o patentih, ker bi okrepljeno sodelovanje upoštevalo že obstoječi pravni red.
- (16) Glede na skladnost z vsemi pogoji sodelovanja, določenimi v tem sklepu, je okrepljeno sodelovanje na področju uvedbe enotnega patentnega varstva kadar koli odprto vsem državam članicam, ki so pripravljene upoštevati akte, že sprejete v tem okviru v skladu s členom 328 PDEU –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Danska, Estonija, Finska, Francija, Nemčija, Litva, Luksemburg, Nizozemska, Poljska, Slovenija, Švedska in Združeno kraljestvo so pooblašene za vzpostavitev okrepljenega medsebojnega sodelovanja na področju uvedbe enotnega patentnega varstva z uporabo ustreznih določb pogodb.

Člen 2

Ta sklep začne veljati na dan sprejetja.

V Bruslju,

*Za Svet
Predsednik*